

Tisková zpráva

Voliči a strany – září 2019

- ⊙ 20 % voličů se považuje za rozhodné přívržence preferované strany, 49 % s ní většinou souhlasí, 17 % uvedlo, že stanoviska strany jsou jim blízká, ale v mnohém mají jiný názor a 12 % voličů se nelíbí žádná strana, ale jimi uvedená strana jim vadí nejméně.
- ⊙ Aktuální výsledky ukazují třetí nejvyšší míru identifikace voliče s jeho preferovanou stranou za celou dobu měření od roku 1995, vyšší míra byla jen v roce 2018 a v roce 1996.
- ⊙ Nejsilnějšími motivy volby strany zůstávají souhlas s programem (91 %) a důvěra jejím představitelům (89 %).

Zpracoval:

Martin Spurný

Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.

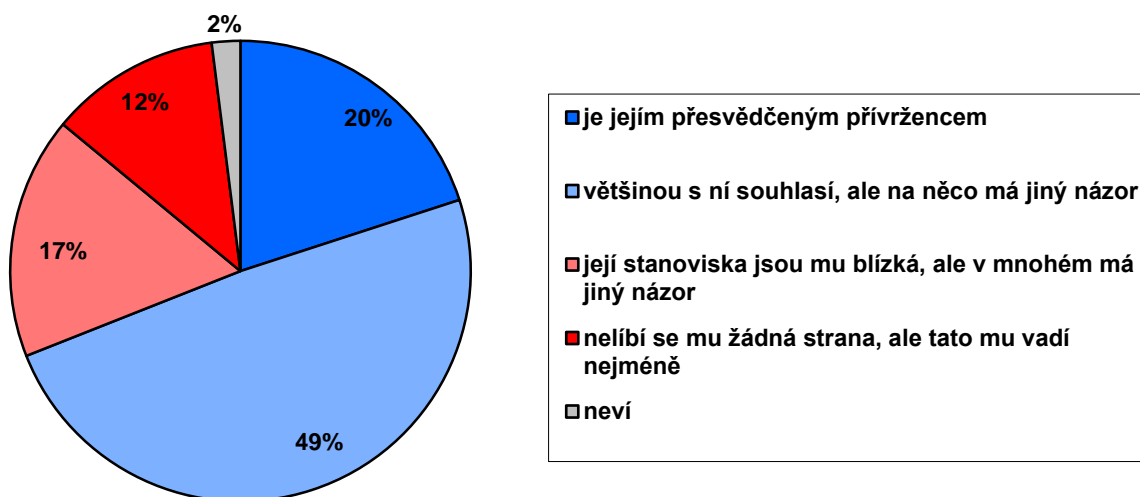
Tel.: 210 310 583, e-mail: martin.spurny@soc.cas.cz

CVVM SOÚ AV ČR do svého zářijového šetření zařadilo blok otázek týkající se vztahu voličů k preferovaným politickým stranám. Otázky zjišťovaly jednak intenzitu vztahu (sílu vazby) k preferované straně, jednak motivační zázemí potenciálních voličů.

Osloveným, kteří deklarovali preferenci konkrétní politické strany, jsme v rámci listopadového šetření položili opakovanou otázku zjišťující intenzitu vztahu vůči této straně (viz graf 1 a časové srovnání v grafu 2).¹

Graf 1: Postoje voličů k preferované straně (%)

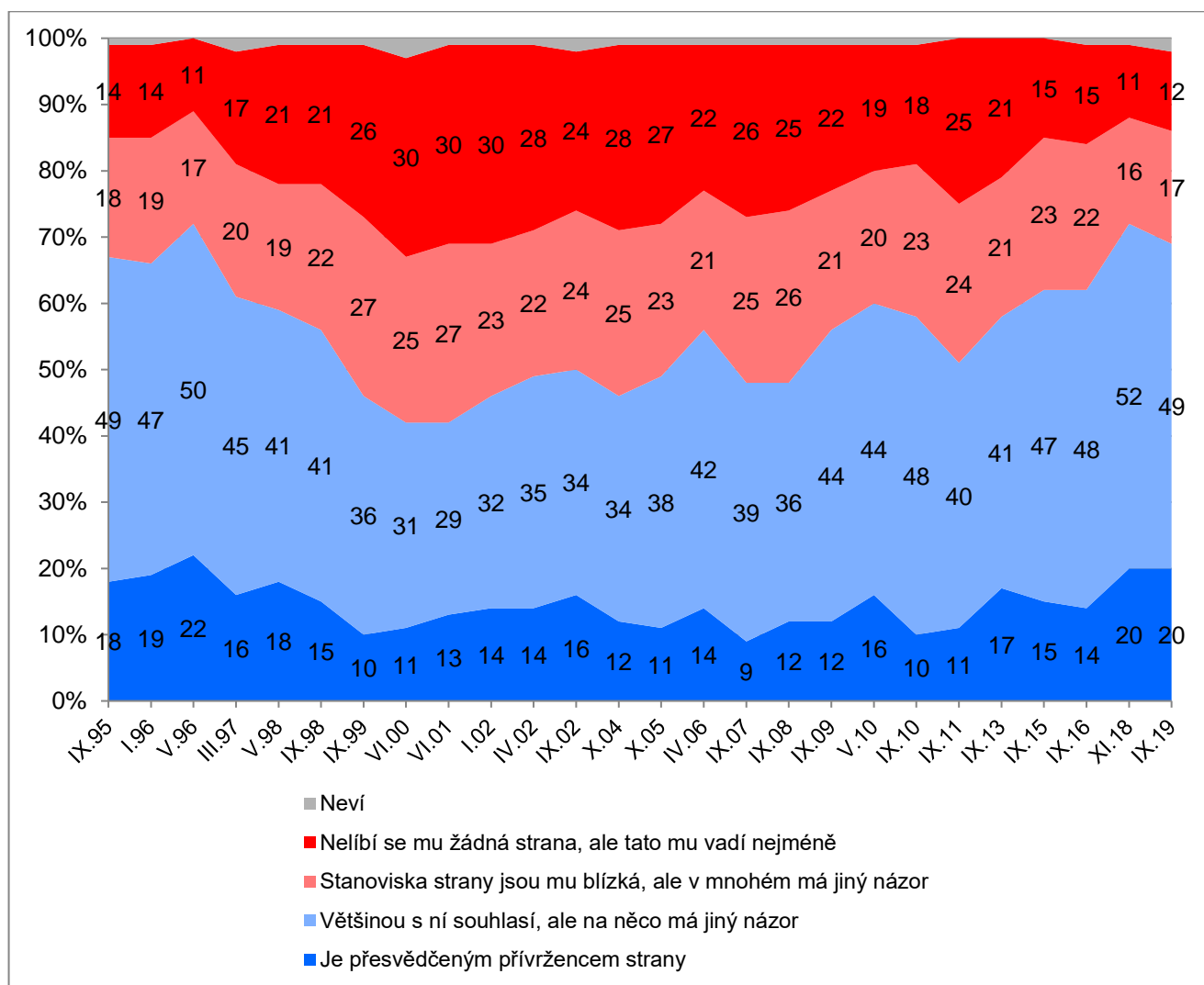

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost 7. – 17. 9. 2019, 656 respondentů s volebním právem, kteří nevyloučili volební účast a uvedli, že by volili některou konkrétní stranu, osobní rozhovor.

¹ Znění otázky: „Jaký je Váš vztah k této straně? Jste jejím přesvědčeným přívržencem, většinou s ní souhlasíte, ale na něco máte jiný názor, její stanoviska jsou Vám blízká, ale v mnohém máte jiný názor, nebo se Vám nelíbí žádná strana, ale tato Vám vadí nejméně?“

Mezi všemi voliči se za přesvědčené přívržence preferované strany označila pětina (20 %) dotázaných. Voličů, kteří vyjadřují většinový souhlas se stranou je aktuálně téměř polovina (49 %). S výrokem, že „stanoviska strany jsou mi blízká, ale v mnohém mám jiný názor“ souhlasilo 17 % voličů. Nejmenší skupina voličů, které se nelíbí žádná strana a uvedenou stranu by volili jen, proto, že jim vadí nejméně, je v současnosti 12 %. V uplynulých letech, a to zejména v porovnání s minulou nultou dekádu, dochází k celkovému upevnění vazeb mezi voliči a preferovanými stranami, kdy spíše silný vztah ke straně deklarují bezmála tři čtvrtiny potenciálních voličů (viz graf 2). Současná síla vazby mezi voliči a stranami dosahuje podobných hodnot jako v devadesátých letech. Na tuto vazbu má mimo jiné vliv předvolební období, kdy v rámci předvolební kampaně tato vazba posiluje a v mezi volebním období naopak pravidelně dochází k jejímu oslabení.

Graf 2: Postoje voličů k preferované straně – časové srovnání (%)

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost.

Tabulka 1: Postoje voličů ke straně, které by dali hlas ve volbách (%) – září 2019

	Přesvědčený přívrženec	Většinou se stranou souhlasí	V mnohém jiný názor	Strana vadí nejméně	Silná/slabá vazba
Celý soubor	20	49	17	12	69/29
KSČM	43	47	6	2	90/8
STAN	25	50	17	8	75/25
TOP 09	15	59	15	7	74/22
ANO	19	51	15	14	70/29
SPD	27	41	20	11	68/31
KDU-ČSL	25	43	21	11	68/32
ČSSD	15	52	16	16	67/32
Piráti	18	47	22	12	65/34
ODS	14	49	20	16	63/36

Pozn.: Procenta v řádku, dopočet do 100 % tvoří odpovědi „neví“. Zejména u elektorátů KDU-ČSL, STAN a TOP 09 jde vzhledem k nižšímu počtu respondentů o orientační data.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost, 656 respondentů s volebním právem, kteří nevyloučili volební účast a uvedli, že by volili některou konkrétní stranu, osobní rozhovor.

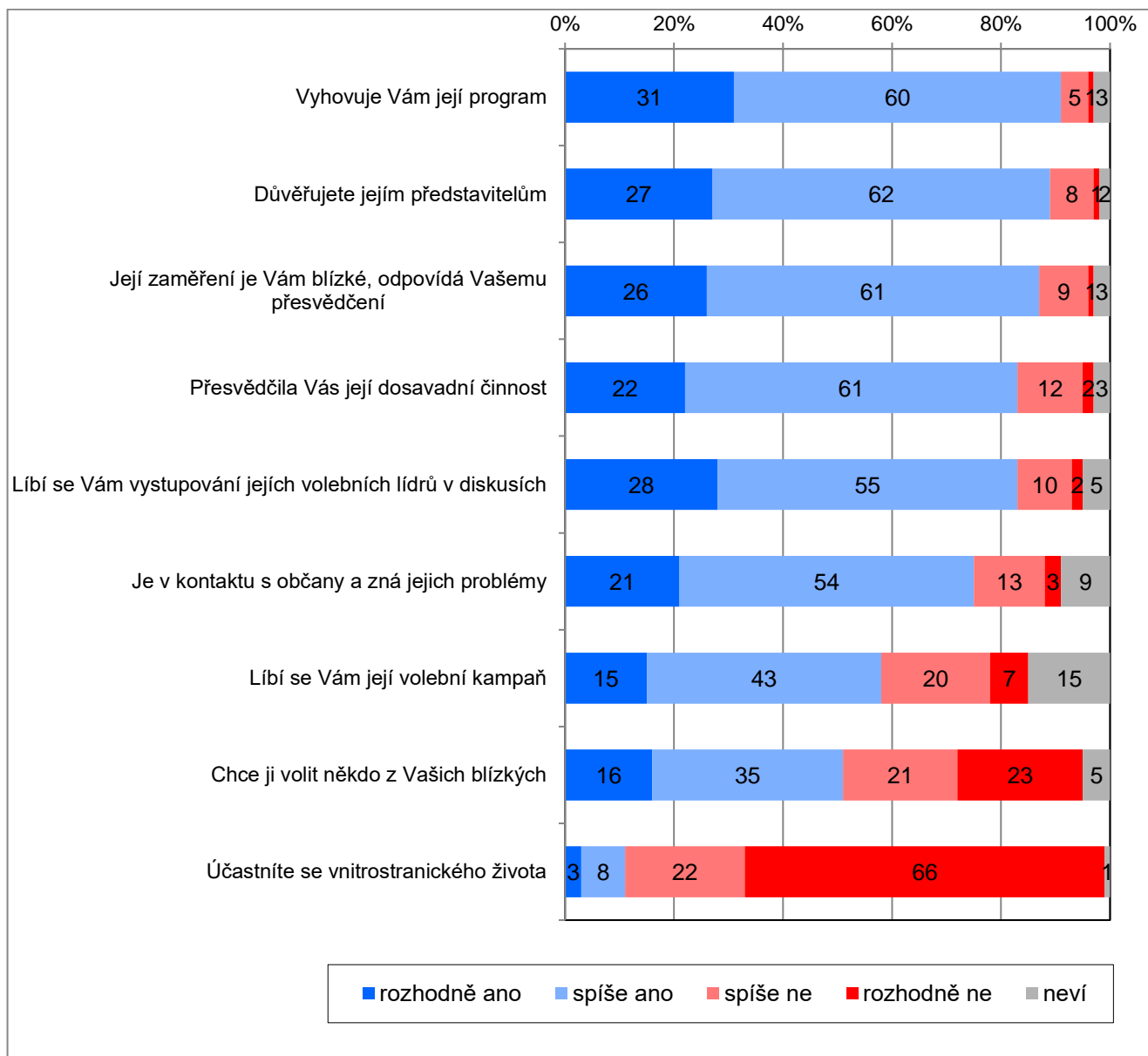
Z údajů v tabulce 1 vyplývá, že v rovině deklarované blízkosti ke straně má relativně nejpevnější voličské jádro mezi svými stávajícími voliči KSČM, kde „přesvědčení přívrženci“ tvoří více než dvě pětiny (43 %). Pořadí se oproti minulému dotazování proměnilo, kdy nejsilnější deklarovaná blízkost byla u SPD, KSČM a KDU-ČSL. U KSČM se tato podpora v delším časovém horizontu ukazuje jako stabilní. V aktuálním dotazování si polepšili politické strany STAN a TOP 09, u nichž je podpora přesvědčených přívrženců a těch, co se stranou většinou souhlasí, přibližně tři čtvrtiny. Nejslabší deklarovaná blízkost je u stran Pirátů a ODS. Přesto ani u jedné z nich není podíl přesvědčených přívrženců, a těch co se stranou většinou souhlasí, nižší než tři pětiny. Podrobnější analýza ukázala, že vazba na stranu sílí s rostoucím zájmem o politiku a s ochotou jít volit. Přesvědčenými přívrženci stran, jež by volili, jsou častěji muži než ženy.

V zářijovém šetření bylo také zjišťováno motivační zázemí volebních preferencí (viz graf 3). Dotazování byli lidé s volebním právem, kteří uvedli konkrétní stranu, již by ve volbách volili.²

Velká většina dotázaných respondentů se shoduje, že důvodem jejich volby je identifikace se stranickým programem (91 %), důvěra k představitelům stojícím v čele strany (89 %), blízkost obecného ideového zaměření strany (87 %), dosavadní činnosti strany (83 %), vystupování volebních lídrů v diskusích (83 %) a to, že tato strana je v kontaktu s občany a zná jejich problémy (75 %). Téměř třem pětinám voličů se líbí volební kampaň jejich preferované strany (58 %). O málo více než polovina (51 %) příznivců politických stran uvádí za pozadím svých preferencí názorovou orientaci rodiny a nejbližších přátel, více než dvě pětiny (44 %) ale uvedly, že to pro ně relevantní důvod není. Nikoli překvapivým zjištěním je, že z nabídnutých důvodů stojí na posledním místě vliv participace na stranickém životě – v současnosti hraje roli v rozhodování jen u o něco více než desetiny (11 %) respondentů.

² Znění otázky: „Jaké důvody Vás vedou k tomu, že byste volil právě tuto stranu? Je to, protože a) někdo z Vašich blízkých ji chce volit, sympatizuje s ní, b) důvěřujete jejím představitelům, c) vyhovuje Vám její program, d) účastníte se jejího vnitrostranického života, e) přesvědčila Vás její dosavadní činnost, f) její zaměření je Vám blízké, odpovídá Vaší víře, přesvědčení, g) je v kontaktu s občany a zná jejich problémy, i) líbí se Vám její volební kampaň (billboardy, klipy atd.), j) líbí se Vám vystupování jejich volebních lídrů v diskusích.“ Varianty odpovědí: rozhodně ano, spíše ano, spíše ne, rozhodně ne.

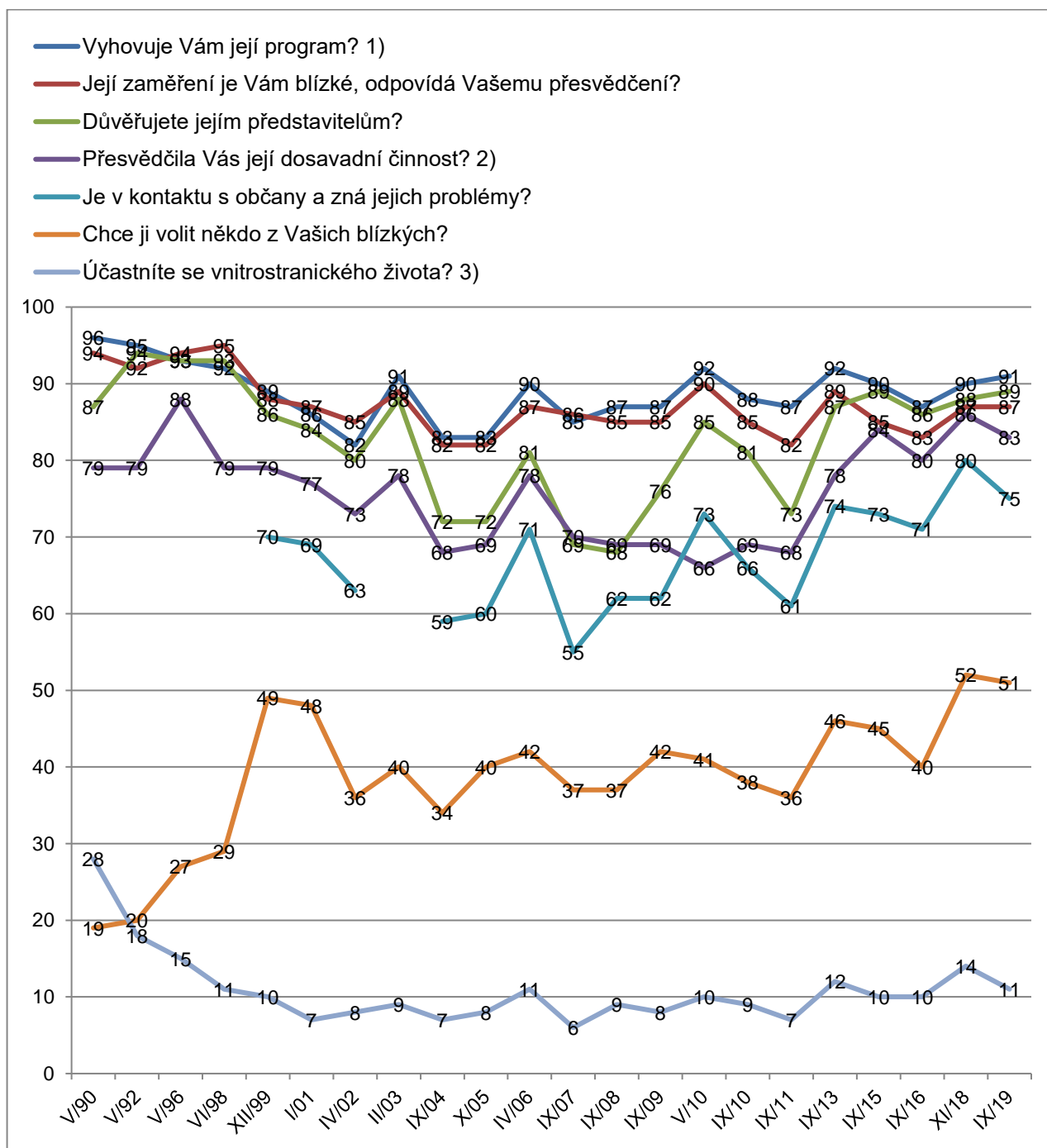
Graf 3: Důvody volby strany (%)

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost 7. – 17. 9. 2019, 656 respondentů s volebním právem, kteří nevyloučili volební účast a uvedli, že by volili některou konkrétní stranu, osobní rozhovor.

V časovém srovnání, které nabízí graf 4, můžeme vidět, že oproti poslednímu výzkumu z listopadu 2018 většina důvodů pro volbu strany jen mírně oslabila. Jde však o pokles na hranici statistické významnosti a nelze z něj tak usuzovat další závěry. Z dlouhodobého srovnání se ukazuje, že důvody pro volbu strany jsou v uplynulých dvou letech na podobně silných hodnotách jako v devadesátých letech. Nejnižší byly naopak během první dekády nového tisíciletí.

Graf 4: Důvody volby strany – časové srovnání (%)

Pozn.: Údaje v grafu představují součet odpovědí „rozhodně ano“ a „spíše ano“, dopočet do 100 % u každé položky jsou záporné odpovědi a „nevím“.

1) V předvolebních výzkumech zněla teze „vyhovuje Vám její volební program?“.

2) V r. 1990 a 1992 byla použita formulace „strana udělala mnoho dobrého“.

3) V šetřeních v letech 1990 až 1998 byla použita formulace „jste jejím členem, pracujete v ní?“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost.

Technické parametry výzkumu

<i>Výzkum:</i>	<i>Naše společnost, v19-09</i>
<i>Realizátor:</i>	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Projekt:</i>	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR</i>
<i>Termín terénního šetření:</i>	<i>7. - 17. 9. 2019</i>
<i>Výběr respondentů:</i>	<i>Kvótní výběr</i>
<i>Kvóty:</i>	<i>Kraj (oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
<i>Zdroj dat pro kvótní výběr:</i>	<i>Český statistický úřad</i>
<i>Reprezentativita:</i>	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
<i>Počet dotázaných:</i>	<i>1046</i>
<i>Počet respondentů s volebním právem:</i>	<i>1018</i>
<i>Počet tazatelů:</i>	<i>190</i>
<i>Metoda sběru dat:</i>	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem - dotazování PAPI</i>
<i>Výzkumný nástroj:</i>	<i>Standardizovaný dotazník</i>
<i>Otázky:</i>	<i>PV.6, PV.7</i>
<i>Kód zprávy:</i>	<i>pv191021</i>
<i>Zveřejněno dne:</i>	<i>21. října 2019</i>
<i>Zpracoval:</i>	<i>Martin Spurný</i>

Slovníček pojmů:

Kvótní výběr – napodobuje strukturu základního souboru (u nás je to obyvatelstvo České republiky starší 15 let) pomocí nastavení velikosti vybraných parametrů, tzv. kvót. Jinými slovy kvótní výběr je založen na stejném procentuálním zastoupení vybraných vlastností. Pro tvorbu kvót používáme údaje z Českého statistického úřadu. V našich výzkumech jsou stanoveny kvóty na pohlaví, věk, vzdělání, region a velikost obce. Vzorek je tedy vybrán tak, aby procentuální podíl např. mužů a žen ve vzorku odpovídal procentuálnímu podílu mužů a žen v každém kraji ČR. Podobně je zachován procentuální podíl obyvatel jednotlivých krajů ČR, občanů různých věkových kategorií, lidí s různým stupněm dosaženého vzdělání a z různých velkých obcí.

Reprezentativní výběr je takový výběr z celé populace, z jehož vlastností se dá platně usuzovat na vlastnosti celé populace. V našem případě to tedy znamená, že respondenti jsou vybráni tak, abychom zjištěné údaje mohli zobecnit na obyvatele České republiky starší 15 let.

Centrum pro výzkum veřejného mínění (CVVM) je výzkumným oddělením Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i.. Jeho historie sahá do roku 1946, kdy jako součást Ministerstva informací začal fungovat Československý ústav pro výzkum veřejného mínění. Současné Centrum vzniklo v roce 2001 převedením svého předchůdce (IVVM) z Českého statistického úřadu do Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i.. Včlenění do vědecké instituce zaručuje kvalitní odborné zázemí a kredit pracoviště; jako součást akademického prostředí musí CVVM SOÚ AV ČR, splňovat veškeré nároky a dosahovat tak té nejvyšší odborné úrovně. Hlavní náplní práce oddělení je výzkumný projekt Naše společnost, v jehož rámci je prováděno deset šetření ročně. Jedná se o průzkum veřejného mínění na reprezentativním vzorku české populace od 15 let, kterého se vždy účastní přibližně 1000 respondentů. Omnibusová podoba dotazníku umožňuje pokrýt velkou šíři námětů, a do šetření jsou proto pravidelně řazena politická, ekonomická i další obecně společenská témata. Jsou využívány jak opakované otázky, které umožňují sledovat vývoj zkoumaných jevů, tak náměty nové, reagující na aktuální dění. Díky dlouhodobému a kontinuálnímu charakteru je tento vědecký projekt zkoumání veřejného mínění v České republice ojedinelý.